

Matthias gekozen

Periodethema: Handelingen
Handelingen 1 : 15-26

UITLEG VAN DE TEKST

Vorig keer is er verteld over de hemelvaart. Met 'in dezelve dagen' uit vers 15 wordt de tijd bedoeld tussen hemelvaart en Pinksteren, waar de geschiedenis over de verkiezing van Matthias ook tussen staat. Het is Petrus die het initiatief neemt tot de verkiezing van een nieuwe twaalfde apostel. Na de hemelvaart worden de discipelen meestal apostelen genoemd. De naam discipel betekent 'volgeling'. Nu hun Meester is opgevaren, zijn de discipelen naast volgelingen van Hem, geroepen om als apostelen de boodschap van hun Meester uit te dragen. Uit het feit dat Petrus opstaat in het midden van de discipelen en de leiding neemt, blijkt voor het eerst de belangrijke plaats die Petrus in de gemeente van Jeruzalem zal gaan innemen; de plaats die de Heere Jezus hem ook had toegezegd (Matth. 16: 17-19). Met de discipelen is er een schare bijeen van ongeveer 120 personen. Waarschijnlijk zijn ze nog bijeen in de opperzaal uit vers 13. De Griekse werkwoordsvormen (esan kata-meontes, zij waren verblijf houdende) uit dat vers wijzen nl. op een langere periode van verblijf. Mogelijk is de opperzaal dezelfde als waar de Heere Jezus met Zijn discipelen het Pascha vierde en het Heilig Avondmaal instelde. Petrus begint in vers 16 te zeggen dat deze Schrift vervuld moest worden, 'welke de Heilige Geest door de mond Davids voorspeld heeft van Judas, die de leidsman geweest is dergenen die Jezus vingen.' Deze Schrift kan verwijzen naar de in vers 20 aangehaalde psalmverzen (Ps. 69: 26 en Ps. 109: 8), maar ook naar de niet geciteerde profetie over het verraad van Judas, nl. in Ps. 41: 10: 'zelfs de man mijns vredes, op welke ik vertrouwde, die mijn brood at, heeft de verzenen tegen mijn grotelijks verheven.'

Het 'moest' uit vers 16 is een moeten van Godswege (zie ook Luk. 22: 22 en Joh. 13: 18), wat overigens de verantwoordelijkheid van Judas voor zijn daad niet wegneemt. Judas is door de Heere Jezus Zelf uitgekomen als één van de twaalf discipelen. We weten dat hij zelfs de kas beheerde (Joh. 12: 6). De Heere Jezus heeft ook Judas met de andere elf uitgezonden om het Evangelie te prediken en macht gegeven om onreine geesten uit te drijven en zieken te genezen (Matth. 10: 1vv.). Toch heeft Hij bij de keuze van Judas tot discipel geen vergissing gemaakt, want volgens de Schrift moest één van Zijn discipelen Hem verraden. In vers 18 wordt vermeld hoe het met Judas is afgelopen. Voor 'het loon der ongerechtigheid', d.w.z. het verradersloon, heeft hij een akker verworven. Dit is in feite door de priesters op naam van de reeds gestorven Judas gebeurd. Volgens Matth. 27: 1-8 heeft Judas, zien- de dat Jezus ter dood veroordeeld was, berouw gekregen en heeft de dertig zilveren penningen in de tempel geworpen en zichzelf daarna opgehangen. De priesters hebben van dit verradersloon van Judas een akker gekocht die als begraafplaats voor de vreemdelingen werd gebruikt. De precieze doodsoorzaak van Judas is onduidelijk. Augustinus gaat ervan uit, gezien het slot van vers 18, dat de tak, waaraan Judas zich wilde verhangen, brak en hij voorover op de rotsen viel, waarbij zijn ingewanden naar buiten kwamen. Deze afschuwelijke dood van Judas is in geheel Jeruzalem bekend geworden (vers 19), zodat men de akker die op naam van Judas door de priesters werd gekocht 'Akeldama', dat is: 'akker des bloeds' noemde.

In Matth. 27: 6 lezen we dat de priesters het niet geoorloofd vonden de zilveren penningen in de offerkist te werpen, omdat het 'een prijs des bloeds (van Christus)' is. Omdat de akker met bloedgeld werd gekocht, heet deze: 'akker des bloeds'.

In vers 20 worden de beide citaten uit de Psalmen genoemd. De eerste is uit Ps. 69: 26. Deze Psalm wordt vaak geciteerd i.v.m. het lijden van de Heere Jezus. Evenals het andere citaat uit Ps. 109: 8 zijn deze woorden door David gedicht n.a.v. persoonlijke ervaringen als koning. De Heilige Geest inspireerde hem dat deze woorden tegelijk een profetie bevatten. Het eerste citaat is vervuld. Judas' akker is woest en dienst slechts tot begraafplaats van vreemdelingen. Het tweede citaat moet nog vervuld worden. Met opziensambt wordt hier het apostelschap bedoeld. Petrus noemt dan in vers 21 de voorwaarden waaraan de nieuwe apostel die in de plaats van Judas moet komen, zou moeten voldoen. Het moet iemand zijn die met de discipelen de hele tijd, dat de Heere Jezus onderwijs gaf, omgegaan is en erbij was. Vanaf het begin bij de doop van Johannes tot de dag waarop Hij werd opgenomen in de hemel. Hij moet met de discipelen getuige van de opstanding van de Heere Jezus (vers 22). M.a.w.: hij moest oor- en ooggetuige zijn. Daarna stellen de aanwezigen twee mannen voor die het best aan de door Petrus genoemde voorwaarden voldoen: Jozef en Matthias (vers 23). Jozef wordt nader aangeduid als Barsabas, wat 'zoon van de sabbath' of 'op sabbath geboren' betekent, waarmee hij onderscheiden wordt van anderen met dezelfde naam zoals Jozef Barnabas (Hand. 4: 36). De bijnaam Justus (rechtvaardige) is vermoedelijk een aangenomen Romeinse naam.

Nu was het niet alleen genoeg dat deze voorgedragen mannen voldeden aan de voorwaarde van het ooggetuige zijn. Veel belangrijker was dat de Heere Zelf degenen zou aanwijzen die de lege plaats van Judas moest gaan innemen. Ze bidden of de grote Kenner der harten van deze twee mannen er één zou aanwijzen, die Hij verkoren heeft om de bediening van het apostelschap op zich te nemen (vers 24-25). Judas heeft door een moedwillig overtreden, een zondigen tegen God, zijn post verlaten en is heengegaan in zijn eigen (verdiende) plaats, bedoeld wordt de plaats der pijniging, de hel, zoals onze kanttekenaren het ook uitleggen. Zie ook Joh. 17: 12, waar de Heere Jezus Judas de 'zoon des verderfs' noemt. Na het gebed wordt het lot geworpen (vers 26). In de tempel gebeurde dit dagelijks om te bepalen wie van de priesters bepaalde diensten mocht verrichten.

Denk maar aan Zacharias (Luk. 1: 9). Het was dus niet vreemd dat de apostelen dit ook deden. Het lot valt op Matthias en hij wordt met algemene instemming of toestemming tot de elf apostelen gekozen. Het werpen van het lot bij de verkiezing van ambtsdragers komt verder in het Nieuwe Testament niet meer voor. Ook over de nieuw gekozen apostel horen we in de Schrift niets meer.

TER OVERWEGING

Het leven en levenseinde van Judas moet ons allen tot zelfonderzoek brengen. Deze discipel heeft de Heere Jezus gevolgd en Zijn woorden uitgedragen, maar bleef er toch – onbekeerd en dat was eigen schuld! – buiten staan. Hoe volgen wij en de kinderen Hem of volgen we Hem (nog) niet?

Het verdient aanbeveling om het einde van Judas niet uitgebreid te vertellen aan de kinderen, wel dat hij zelfmoord heeft gepleegd en dat dit verschrikkelijk is. Misschien weten de kinderen wel voorbeelden uit onze tijd van mensen die zichzelf van het leven hebben beroofd. Spreek daar voorzichtig met hen over en benadruk maar dat de Heere dit verbiedt en dat mensen, die met zulke gedachten rondlopen, hulp moeten zoeken.

We zien in deze geschiedenis dat God een God van orde is. De lege plaats van Judas moet weer worden opgevuld. Zorgvuldig gaat men hierbij te werk. Het gebed is het belangrijkste. Dat geldt nog. Misschien kan met de kinderen wat worden doorgesproken over de ambten in de kerk (predikant, ouderling en diaken) en hoe deze vervuld worden. Wij geloven dat de ambten een instelling van God zijn. In artikel 30 t/m 32 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis wordt daar meer over gezegd. Ambtsdragers worden veelal gekozen door de gemeente en mitsdien (wat 'daardoor' betekent) door God Zelf. Denk maar aan het bevestigingsformulier van ambtsdragers. Welk een belangrijke taak heeft een ambtsdrager! De voorwaarde van ooggetuige zijn is niet meer mogelijk, maar ambtsdragers behoren wel in geestelijke zin oog- en oorgetuige van Hem te zijn: 'ik heb het zelf uit Zijnen mond gehoord.' En wat is het groot als je dat ook als leidinggevende op de zondagsschool mag zijn!

GELOOFSLEER

Zie voor de verkiezing en roeping van ambtsdragers: Nederlandse Geloofsbelijdenis, artikel 31. Zie voor het belang en de taak van ambtsdragers: Nederlandse Geloofsbelijdenis, artikel 30.